

WWW.AKOEDU.IR

اولین و با کیفیت ترین

کلاسی های vip کنکور
آگادمی کنکور در ایران

جهت دریافت برنامه ی شخصی سازی شده یک هفته ای رایگان کلیک کنید و یا به شماره ی ۰۹۰۲۵۶۴۶۲۳۴ عدد ۱ را ارسال کنید.

۵- سوال تشریحی جامعه شناسی یازدهم نیمسال اول

۱) جدول زیر را کامل کنید.

مدیریت فرهنگی جوامع	غیر غربی توسط جوامع غربی
عرصه	شیوه
الف)	رسانه
ب) فرهنگ تخصصی (تربیت نخبگان)	۱- ۲-

۲) چرا در برابر تلاش جامعه‌ی علمی ایران، برای تدوین علوم انسانی مبتنی بر نیازهای بومی و مبانی معرفتی اسلامی مقاومت می‌شود؟

۳) چرا کشورهای غربی تلاش می‌کنند مانع دستیابی ایران به فناوری هسته‌ای شوند؟

۴) یکی از موضوعات زیر را به دلخواه انتخاب و درباره‌ی آن تحقیق کنید.
الف) اقتصاد ایران تا دوران قاجار بر مدار دامداری و کشاورزی قرار داشت. تخته قاپو کردن ایلات در دوره‌ی رضاخان و انقلاب سفید در دوره‌ی محمدرضا پهلوی بر دامداری و کشاورزی ایران چه تأثیراتی داشتند؟
ب) نقش صادرات نفت در تک محصولی شدن اقتصاد ایران چیست؟

۵) جدول زیر را کامل کنید.

حالت‌های مختلف جامعه جهانی (براساس ویژگی‌های فرهنگ غالب)	پیامدها و نوع چالش‌ها	نمونه
	بین فرهنگی - تمدنی	

۶) درباره‌ی هویت کشورهای تازه تأسیس و تاریخی که برای هویت آن‌ها تدوین می‌شود، تأمل و گفت‌وگو کنید.

۷) با توجه به آنچه درباره‌ی سه مرحله‌ی استعمار، استعمار نو و استعمار فرانو آموخته‌اید، موقعیت فرهنگی جوامع غیرغربی را در این سه مرحله، مقایسه کنید.

۸) تحولات فرهنگی - اجتماعی غرب در زمینه‌های دینی، فلسفی، صنعتی، سیاسی و ترتیب تاریخی آن‌ها را بیان کنید.

۹ در گذشته با تغییرات سطحی و عمیق در جهان اجتماعی و جهان فرهنگی آشنا شدید و آموختید که وقتی تغییرات از لایه‌های سطحی یک فرهنگ به لایه‌های عمیق و بنیادین آن برسند، هویت آن فرهنگ دچار تغییر می‌شود. (مثلاً یک فرهنگ دینی به یک فرهنگ دنیوی تبدیل می‌شود.)
به کمک این دانسته‌ها درباره‌ی نقش فلسفه‌های روشنگری در شکل‌گیری فرهنگ معاصر غرب گفت‌وگو کنید.

۱۰ مواجهه‌ی کلیسا با مسلمانان در طول جنگ‌های صلیبی و فتح قسطنطنیه، چگونه زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا را فراهم ساخت؟

۱۱ جدول زیر را کامل کنید.

عقاید و ارزش‌های بنیادین	فرهنگ معاصر غرب	فرهنگ توحیدی
هستی‌شناختی		
انسان‌شناختی		
معرفت‌شناختی		

۱۲ ویژگی‌های روشنگری غرب و پیامدهای آن‌را در دوره‌های زمانی زیر مقایسه کنید.

روشنگری		
پیامد	ویژگی	دوره‌ی زمانی
دنیسم	عقل‌گرایی، نفی وحی	قرون هفدهم و هجدهم
دانش‌ابزاری	حس‌گرایی، نفی عقل و وحی	قرون نوزدهم و بیستم
بحران معرفتی	افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه، نفی عقل و وحی	پایان قرن بیستم

۱۳ تفاوت حقوق بشر را در دو فرهنگ دینی و سکولار بیان کنید.

۱۴ آیا عقاید و رفتارهای دینی، آثار دنیوی ندارند و آیا بیان آثار دنیوی آن‌ها اشکالی دارد؟

۱۵ پیش از این، رفتار دنیاگرایانی که در جهان معنوی و دینی زندگی می‌کنند و دین‌دارانی که در جهان سکولار زندگی می‌کنند با هم مقایسه شده است. با تأمل در این مقایسه، درباره‌ی نقش فرهنگ غالب در جهت‌گیری افراد گفت‌وگو کنید.

۱۷ درباره‌ی تأثیرات صد سال اخیر ناسیونالیسم در جهان اسلام تحقیق کنید.

۱۸ کدام یک از ارزش‌های اجتماعی اسلام با حاکمیت‌های قومی - قبیله‌ای نادیده گرفته می‌شد؟ درباره نادیده انگاشتن ارزش‌هایی چون اخوت اسلامی، عدالت، ضابطه‌گرایی (در مقابل رابطه‌گرایی) و ... تحقیق کنید.

۱۹ اصول و ارزش‌های فرهنگ جهانی مطلوب در آموزه‌های اسلامی چه جایگاهی دارند؟

۲۰ توانمندی‌های اسلام برای ساختن یک فرهنگ جهانی چیست؟

۲۱ جدول زیر را کامل کنید.

انواع استعمار	ابزارها
استعمارگران پنهان و مجریان آشکار	

۲۲ مفاهیمی چون تهاجم فرهنگی، شیخون فرهنگی و ناتوی فرهنگی به کدام یک از مراحل استعمار مرتبط‌اند؟ به نظر شما کشور ما برای مقابله با این شکل از استعمار چه ظرفیت‌هایی دارد؟

۲۳ به نظر شما فرهنگ سلطه به دنبال چه نوع تأثیرات فرهنگی بر جوامع مغلوب است؟ چرا؟

۲۴ نمونه‌های مختلف فرهنگ سلطه کدام‌اند؟

۲۵ عملکرد فرهنگ سلطه در گذر تاریخ چگونه بوده است؟

۲۶ اگر چنین فرهنگی در راه جهانی شدن قدم بگذارد چه آثار و نتایجی در پی دارد؟

۲۷ آیا چنین فرهنگی در محدوده مرزهای جغرافیایی و قومی خود باقی می‌ماند؟

۲۸ آیا فارابی با این توضیح توانسته به شما بگوید که آرمان و ارزش اجتماعی برتر جامعه تغلب کدام است؟

۲۹ جدول زیر را کامل کنید.

ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی	توضیحات
عقلانیت	- پاسخ به پرسش‌های ثابت بشر - پاسخ به پرسش‌های متغیر بشر

۳۰ پیش از این، درباره‌ی تناسب زندگی فردی با زندگی فرهنگی سخن گفتیم. اگر فرهنگ جهانی ویژگی‌های جهان‌شمول گفته شده را داشته باشد، انسان‌هایی که در چنین فرهنگی پرورش می‌یابند چه ویژگی‌هایی خواهند داشت؟ چه انسان‌هایی و با چه ویژگی‌هایی می‌توانند چنین فرهنگی را پدید آورند؟

۳۱ جدول زیر را کامل کنید.

انواع فرهنگ‌ها براساس قابلیت جهانی شدن	نمونه‌ها	پیامد
دارای ارزش‌های عام و جهان‌شمول		
دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه‌جویانه		
دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای بدون نگاه سلطه‌جویانه		

۳۲ آیا می‌توانید به برخی از ارزش‌های عام و جهان‌شمول اشاره کنید؟

۳۳ «هرکس، فردی را بی‌آن‌که مرتکب قتل یا فساد در زمین شده باشد...» به نظر شما وجه اشتراک مطالب بالا چیست؟

۳۴ فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای فطری باشد همان فرهنگ حق است. فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد، مدینه‌ی فاسقه می‌نامد. درباره‌ی نمونه‌های تاریخی فرهنگ‌هایی که در آن‌ها عقاید و ارزش‌ها با هنجارها و رفتارهایشان سازگار نیست، گفت‌وگو کنید.

۳۵ در سرزمین پهناور ایران در طول تاریخ چه فرهنگ‌هایی شکل گرفته‌اند؟ چه عناصری از این فرهنگ‌ها باقی مانده است؟

۳۶ برخی آیات قرآن کریم، مانند آیهی ۴۱ سورهی روم، آیهی ۹۶ سورهی اعراف و آیهی ۲۷۶ سورهی بقره از تعامل جهان تکوینی با جهان فرهنگی سخن می‌گویند. نمونه‌های این تعامل را در این آیات بیابید.

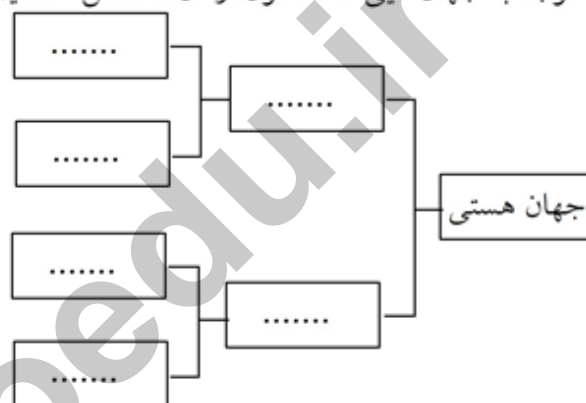
۳۷ وضعیت امروزی محیط زیست، محصول چه باورهایی درباره انسان و طبیعت است؟

۳۸ فکر می‌کنید کدام دیدگاه فرصت تعامل صحیح انسان با خودش و جهان هستی را فراهم می‌کند؟

۳۹ شما کدام‌یک از دیدگاه‌ها را صحیح می‌دانید؟

۴۰ درباره جهان‌های مختلف و چگونگی رابطه و پیوند آن‌ها دیدگاه‌های متفاوتی وجود دارد. آیا می‌توانید برخی از این دیدگاه‌ها را حدس بزنید؟

۴۱ با توجه به جهان‌هایی که تاکنون از آن‌ها سخن گفته‌ایم، نمودار زیر را کامل کنید.

۴۲ می‌دانیم که تمامی پدیده‌های جهان هستی محصول زندگی انسان نیستند. آیا می‌توانید برخی از این پدیده‌ها را نام ببرید؟

۴۳ درباره‌ی راه‌های ورود یک اندیشه‌ی فردی به حوزه‌ی فرهنگ گفت‌وگو کنید.

۴۴ نمودار زیر را تکمیل کنید.

۴۵ آیا می‌توانید برخی از پدیده‌هایی را که به جهان انسان تعلق دارند نام ببرید؟

۴۶ آیا می‌دانید منظور از جهان فرهنگی چیست؟

۴۷ هویت جهان اجتماعی بیشتر متأثر از لایه‌های عمیق فرهنگ (عقاید و ارزش‌ها) است یا لایه‌های سطحی آن (هنجارها و نمادها)؟ چرا؟

۴۸ فرهنگ چه نقشی در هویت‌یابی افراد و جهان اجتماعی دارد؟

۴۹ سال گذشته فرهنگ را چگونه تعریف کردید؟

www.akoedu.ir

مدیریت فرهنگی جوامع	غیر غربی توسط جوامع غربی
عرصه	شیوه
الف) فرهنگ عمومی جوامع غیر غربی	رسانه
ب) فرهنگ تخصصی (تربیت نخبگان)	۱- علوم انسانی غربی ۲- مدیریت غربی

۱

۲ جامعه غربی از گسترش ایدئولوژی اسلامی وحشت دارد و تدوین علوم انسانی مبتنی بر نیازهای بومی و معرفی اسلامی، موجب می شود فرهنگ غرب دیگر نتواند در داخل کشورهای اسلامی نفوذ کند.

۳ زیرا کشورهای غربی می خواهند ایران از نظر اقتصادی و علمی پیشرفتی نداشته و تنها متکی به درآمدهای نفتی و صادرات خرد باشد.

۴ ایلات و عشایر در تمامی دوران تاریخ ایران نقش گسترده ای به ویژه در دامداری داشته اند، تخته قاپو کردن ایلات در دوره رضاخان و محمدرضا پهلوی موجب یکجانشینی و از بین رفتن دامداری شد و ایران مجبور شد از خارج دام وارد کند.

حالت های مختلف جامعه جهانی (براساس ویژگی های فرهنگ غالب)	پیامدها و نوع چالش ها	نمونه
امپراتوری - شاهنشاهی	سلطه بر سایر جوامع	چین
قبل از ظهور غرب جدید	بین فرهنگی - تمدنی	ایران و هند
غرب جدید	تسلط اقتصادی فرهنگی سیاسی	آمریکا

۵

۶ کشورهای تازه تأسیس وارد مرحله استعمار فرانو می شوند. به لحاظ هویت تاریخی، استقلال سیاسی - اقتصادی آنها به رسمیت شناخته می شود ولی اقتصاد وابسته ای آنها و قرار گرفتن در چرخه ی نامتوازن ثروت جهان، منجر به آن می شود که از سوی کشورهای مرکز (غربی) برایشان هویتی قومی و سکولار تدوین تعریف شود.

۷ در استعمار قدیم، کشورهای غیر غربی به لحاظ اقتصادی آسیب پذیر بودند. در استعمار نو، علاوه بر استقلال اقتصادی، استقلال سیاسی کشورهای غیر غربی نیز به خطر افتاد زیرا جوامع غربی برای این جوامع، دست نشانده تعیین می کردند. در استعمار فرانو، هویت فرهنگی کشورهای غیر غربی در پوشش جهانی شدن و از طریق رسانه ها به خطر افتاد.

- ۸ علم: علم جدید به ابزار تسلط انسان بر طبیعت تبدیل شد.
صنعت: علوم تجربی اهمیت زیادی یافت و انقلاب صنعتی نتیجه آن بود.
سیاست: نظام سیاسی سکولار شکل گرفت.
دینی: فرهنگ غرب برای گسترش ابعاد دنیوی خود، پوشش دینی را حذف کرد.
- ۹ فرهنگ جدید غرب با پیدایش فلسفه‌های روشنگری آغاز می‌شود. رویکرد سکولار و دنیوی که پیش از آن از طریق هنر و تفاسیر پروتستانی در زندگی اجتماعی و فرهنگ عمومی گسترش پیدا کرده بود، با فلسفه‌های روشنگری عمیق‌ترین لایه‌های فرهنگ غرب را تسخیر کرد.
- ۱۰ اروپاییان طی ۲۰۰ سال جنگ با مسلمانان، دچار تغییرات هویتی و فرهنگی شدند و مواجهه شدن با فرهنگ اسلام و ارزش‌های اسلامی زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا را فراهم کرد.

عقاید و ارزش‌های بنیادین	فرهنگ معاصر غرب	فرهنگ توحیدی
هستی‌شناختی	سکولاریسم	خدا محور
انسان‌شناختی	اومانیزم	ارزش انسان به عنوان یک بنده خدا
معرفت‌شناختی	روشنگری	استفاده از وحی، عقل و تجربه

- ۱۱ این موارد صورت‌های مختلف روشنگری خاص در ۴۰۰ سال اخیر در غرب هستند.
در قرون ۱۷ و ۱۸، رویکرد عقل‌گرایی منجر به ایجاد دئیسم یا دین بدون مذهب و شریعت شد، که در آن به خدا اعتقاد داشت ولی وحی الهی را مرجع علم نمی‌دانست و یافته‌های عقلی را علمی می‌دانست.
در قرون ۱۹ و ۲۰، رویکرد حس‌گرایانه منجر به ایجاد نوعی علم تجربی و ابزاری سکولار شد که علاوه بر وحی، دین را نیز نفی می‌کرد و علوم تبدیل به دانش ابزاری در خدمت اهداف دنیوی انسان شده بودند و بنابراین توان دآوری درباره آرمان‌های انسان را نداشتند.
در پایان قرن بیستم، تجربه‌گرایی نیز افول کرد بدین ترتیب معرفت از همه‌ی ابزار شناختی خود (وحی، عقل و تجربه) محروم شد. بنابراین، بحران معرفتی روی دارد.
- ۱۲ - حقوق انسان در فرهنگ دینی مبتنی بر فطرت الهی است و صورتی معنوی و آسمانی دارد.
- حقوق بشر در فرهنگ سکولار مبتنی بر خواسته‌ها و تمایلات طبیعی آدمیان است و صورتی دنیوی و این جهانی دارد.
- ۱۳ عقاید دینی آثار دنیوی دارد و بیان این آثار تا زمانی که اصل دین به حاشیه نرود، اشکال ندارد.
- ۱۴ دنیاگرایانی که در جهان معنوی زندگی می‌کنند برای رفتار دنیوی خود، پوششی معنوی برمی‌گزینند ولی فرهنگ غالب این جوامع دینی است و دنیا نیز وسیله‌ای در خدمت اهداف معنوی است ولی دین‌دارانی که در جهان دنیوی زندگی می‌کنند، از هنجارها و رفتارهای دینی نیز تفاسیر دنیوی دارند زیرا فرهنگ غالب این جوامع سکولاریسم و دنیاگرایی است.

عصر بیداری: ۱۶

۱- پیروزی انقلاب اسلامی ایران ۲- برگشت امت اسلامی به فرهنگ اسلام
دوران استعمار:

۱- تحت نفوذ در آمدن جوامع اسلامی توسط دولت‌های غربی

۲- وجود استبداد استعماری

۳- حذف مظاهر فرهنگ اسلامی

دوران خلافت:

۱- شروع از زمان رحلت پیامبر

۲- خلافت اموی، عباسی، عثمانی

۳- عبور عقاید و ارزش‌های اسلامی از مرزها

۴- تصرف بیشتر کشورهای منطقه

عصر نبوی:

۱- فرهنگ جاهلی عربستان

۲- برانگیخته شدن پیامبر

۳- سیزده سال دعوت به اسلام

۴- هجرت به مدینه

۵- تشکیل حکومت اسلامی

۶- ۲۳ سال دوره پیامبر

۱۷ به واسطه‌ی ناسیونالیسم، وحدت امت اسلامی مخدوش شد، هویت‌سازی براساس ارزش‌های سکولار به وجود آمد، اختلافات نژادی افزایش یافت و در نهایت مقاومت اسلامی ضعیف شد.

۱۸ ارزش‌های انسانی و اسلامی هم‌چون برابری، عدالت، اتحاد و ... نادیده انگاشته شد. تقوا کم‌رنگ شد. ارزش‌های خونی و نژادی رشد کرد. تبعیض‌ها جای عدالت را گرفت. زهد و ساده‌زیستی به تجملات تبدیل شد. برابری و برادری به قوم‌مداری تبدیل شد. استبداد ایلی و قبیله‌ای جای آزادی را گرفت.

۱۹ با توجه به ارزش‌ها و عقاید اسلام پی می‌بریم که همه‌ی ویژگی‌های مطلوب فرهنگ جهانی در آن نهفته است از جمله قائل بودن به یک حقیقت واحد و مطلق (توحید)، دانش به این‌که انسان موجودی مختار و مسئول است (تعهد و مسئولیت). برشمردن عقل به عنوان محبوب‌ترین مخلوق خداوند (عقلانیت)، آزاد دانستن انسان‌ها از هر نوع اسارت و بندگی غیرخدا (حریت و آزادی) و اعتقاد به تدبیر حکیمانه‌ی عالم توسط خداوند (معنویت).

۲۰ عقاید و ارزش‌های اسلام که ثابت و مطابق نظام آفرینش و فطرت انسان هستند و مناسب ساختن یک فرهنگ جهانی‌اند.

انواع استعمار	ابزارها	
قدیم	نظامی	استعمارگران حضور مستقیم دارند
نو	اقتصادی سیاسی	استعمارگران پنهان و مجریان آشکار
فرا نو	فرهنگی	استعمارگران و مجریان پنهان هستند

۲۲ استعمار فرانو - کشور ما دارای فرهنگ غنی ایرانی و اسلامی و مردم و جوانانی با عزت و غیرت است که با روحیه‌ی تلاشگری خود می‌توانند در حفظ فرهنگ خود و مقابله با استعمار بکوشند.

۲۳ فرهنگ سلطه علاقه دارد که جوامع مغلوب، روحیه‌ی پذیرش حقارت و ذلت داشته باشند و فرهنگ مقاومت و اعتراض را فراموش کنند؛ به همین جهت به دنبال از بین بردن هویت و فرهنگ بومی جامعه‌ی مغلوب هستند تا روحیه‌ی خودباوری و عزت نفس را از آن‌ها بگیرند و هرچه بیش‌تر آن‌ها را مطیع خود سازند.

۲۴ کشورگشایی شاهنشاهی و امپراتوری، امپریالیسم و استعمار

۲۵ فرهنگ سلطه همواره تلاش کرده خود را در شکل‌های مختلف، بازتولید کند و زنده نگه دارد. این فرهنگ در طول زمان به شکل‌های مختلف خود را عرضه کرده است.

۲۶ جهان را به قطب‌های مرکزی و پیرامونی تبدیل می‌کند. هم‌چنین غرور و سنگ‌دلی ملل مرکزی، بی‌ارزش دانستن ملل پیرامونی و عدم توجه به سعادت همه‌ی ملل دیگر را به بار می‌آورد.

۲۷ خیر، زیرا مردم در چنین فرهنگی، شیفته‌ی غلبه بر اقوام و ملل دیگر هستند و هدف آن‌ها مقهور کردن سایر ملل است.

۲۸ بله. او خواسته است که حس برتری‌جویی و تسلط بر دیگران را توضیح دهد و آرمان جامعه‌ی تغلب را سلطه‌گری دانسته است.

ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی	توضیحات
قائل شدن به حقیقت	دفاع از حقانیت ارزش‌های خود
معنویت	پاسخ به نیازهای معنوی
عدالت و قسط	رعایت حقوق انسانی
حریت و آزادی	رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی
تعهد و مسئولیت	ایجاد روح تعهد و مسئولیت در انسان
عقلانیت	- پاسخ به پرسش‌های ثابت بشر - پاسخ به پرسش‌های متغیر بشر

۳۰ انسان‌هایی که به عقاید دیگر انسان‌ها احترام بگذارند؛ به امنیت و حقوق دیگران تعرض نکنند؛ خود را در برابر دیگران مسئول بدانند؛ به کرامت همه‌ی انسان‌ها توجه کنند؛ به برابری انسان‌ها بدون توجه به قوم و گوره اهمیت دهند و ...

انسان‌هایی که دارای روح تعهد و مسئولیت می‌باشند می‌توانند زمینه‌ی گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان‌شمول را فراهم آورد.

انواع فرهنگ‌ها براساس قابلیت جهانی شدن	نمونه‌ها	پیامد
دارای ارزش‌های عام و جهان‌شمول	اسلام	جهانی شدن بدون سلطه‌گری
دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه‌جویانه	صهیونیسم	(صهیونیسم) تسلط فرهنگ استکباری بر جهان
دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای بدون نگاه سلطه‌جویانه	اقوام ساکن آفریقا	فراتر از محدوده قومی و منطقه‌ای خود نمی‌روند

۳۲ وفای به عهد، صداقت، پای‌بندی به حقیقت، عدل، آزادی و ...

۳۳ این‌که قومیت و گروه‌بندی‌ها نباید باعث جدایی و تبعیض بین انسان‌ها شود. فرهنگ مطلوب آن است که به سعادت همه‌ی انسان‌ها بیندیشد و خود را مقید به یک گروه، یا قوم خاص نداند.

۳۴ به طور مثال در حکومت امویان و عباسیان با این‌که فرهنگ و عقاید اسلامی بود ولی در عمل دنیاگرایی و قوم‌گرایی در رفتار حاکمان و بخش‌هایی از جامعه پیاده می‌شد یا مثلاً جوامعی که صحبت از حقوق بشر می‌کنند و آن‌را از آرمان‌های خود می‌دانند (مانند آمریکا) اما عملاً جنگ‌های خونین علیه سایر جوامع به راه انداخته‌اند، یا مسبب جنگ بین اقوام و جوامع شده‌اند مانند جنگ آمریکا علیه عراق یا تحریک عراق علیه ایران و برپایی جنگ ایران و عراق.

۳۵ فرهنگ اقوام ماد، پارس، پارت، ترک، کرد، بلوچ، لر، زرتشت، اسلام و ... از هر کدام برخی مناسک، زبان، اعیاد و سوگواری‌ها به جا مانده است.

۳۶ (روم، ۴۱): فساد در خشکی و دریا پدید آمد به سبب آن‌چه مردم به دست خود انجام دادند [خدا می‌خواهد] تا جزای پاره‌ای از اعمالشان را به آن‌ها بچشاند، شاید آن‌ها از کردار خود برگردند.

- تأثیر جهان انسانی (فردی و اجتماعی) بر جهان تکوینی (طبیعی و فوق طبیعی) (اعراف، ۹۶): و اگر اهل شهرها ایمان می‌آوردند و پرهیزکاری می‌کردند، البته بر آن‌ها برکاتی از آسمان و زمین را می‌گشودیم ولیکن آن‌ها تکذیب کردند، پس ما هم آن‌ها را به کیفر اعمالشان مجازات کردیم.

- تأثیر جهان انسانی (فردی و اجتماعی) بر جهان تکوینی (طبیعی و فوق طبیعی) (بقره، ۲۷۶): خدا ربا را تباه می‌سازد و صدقات را بارور می‌کند و خدا هیچ ناسپاس گناهکاری را دوست ندارد.
- تأثیر جهان فردی بر جهان اجتماعی

۳۷ محصول این تفکر که انسان حق دارد به هر میزان و هر شکل که می‌خواهد از منابع محیط زیست استفاده کند و در قبال طبیعت هیچ مسئولیتی ندارد.

۳۸ دیدگاه سوم

۳۹ دیدگاه سوم

۴۰ دیدگاهی که به جهان طبیعی اهمیت می‌دهد، دیدگاهی که جهان فرهنگی را در اولویت قرار می‌دهد و دیدگاهی که نگاهی متعادل و رو به سوی جهان تکوینی دارد.

۴۲ جهان آخرت، وحی، فرشتگان، شهادت، غیب و ...

۴۳ اندیشه‌های فردی هنگامی وارد حوزه‌ی فرهنگ (حوزه‌ی اجتماعی) می‌شوند که به صورت گفتار یا نوشتار درآیند، یا این‌که فرد براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار کند. مثلاً اندیشه‌های متفکران و مصلحان اجتماعی اغلب به صورت نوشتار یا گفتار به متن جامعه و به حوزه‌ی فرهنگ وارد شده است (همان‌طور که اندیشه‌های دکتر شریعتی توسط کتاب‌هایشان (نوشتار) یا سخنرانی‌هایشان در حسینیه ارشاد (گفتار) به جامعه منتقل شد.)، گاهی هم تفکر و اندیشه به واسطه‌ی عمل و رفتار افراد به حوزه‌ی فرهنگ وارد می‌شود مانند گاندی که مقاومت منفی او در مقابل استعمار انگلیس در هند باعث پیروی جامعه هند از وی شده است.

۴۵ دانسته‌ها، تجربه‌ها، خفیات ویژه‌ی افراد، عقاید، ارزش‌ها، قوانین، اخلاق و ...

۴۶ مجموعه‌ی عقاید، ارزش‌ها، شیوه‌های زندگی و ... و هر آنچه مربوط به زندگی اجتماعی انسان‌ها باشد.

۴۷ لایه‌های عمیق (عقاید و ارزش‌ها)، زیرا با تغییر و حذف آن‌ها جهان اجتماعی فرو می‌ریزد. در واقع باور انسان‌ها به اصل جهان و جایگاه انسان و تفسیر او از مرگ و زندگی، بر کلیه‌ی لایه‌های دیگر اثر می‌گذارد.

۴۸ فرهنگ هم زائیده‌ی جهان اجتماعی است و شکل‌دهنده‌ی هویت اجتماعی افراد، یعنی میان فرهنگ و هویت‌یابی افراد و جهان اجتماعی رابطه‌ی متقابل برقرار است.

۴۹ مجموعه آگاهی‌های مشترک اعضای نظام اجتماعی فرهنگ نامیده می‌شود.

۵۰ اعضای جهان اجتماعی با اراده و خلاق و فعال‌اند در حالی که اعضای جهان طبیعی برحسب غریزه عمل می‌کنند.